

belangrijke gemeentelijke initiatieven te verwezenlijken : waterleiding en riolering, pomp- en reinigingsstation voor afvalwater, modernisering van de gemeentebouwen, oprichting van een zwembad, bouw van scholen en ziekenhuis.

V. leefde daarenboven intens mee met de dagelijkse noden van de inwoners, zij bezocht de zieken, de jonge moeders, zorgde voor degelijke werking van kinderheil en werkte mee aan het ganse verenigingsleven van de gemeente. Een school voor gehandicapten had tevens haar grote belangstelling. In het kader hiervan werd haar op 21 nov. 1972 een grootse hulde gebracht voor haar aanzienlijke werk in de gemeente. De Kon. fanfare „De Eendracht” was haar troetelkind. Haar werd door de gemeente een halfverheven beeldhouwwerk van Pieter Nombuez met medewerking van L. Depreter en P. Turkry aangeboden.

Verscheidene foto's van V. berusten in het familiearchief.

Bron. & Lit.: Familiearchief J. ONZEA-GOVAERTS, Itegem ; — *De Gazet van Antwerpen*, 19 dec. 1973 en 2 jan. 1974.

L. ROPPE

VILAIN, Léandre, organist, toondichter en leraar orgel.

Geboren te Trazegnies op 26 febr. 1866 als zoon van Léandre-Ghislain, opzichter in de koolmijnen van Courcelles, en van Maria-Thérèse Sabaut. V. huwde met Clara van Weddingen (1874-1947) en had twee zonen : Jean (*1904) en Charles. V. overleed te Oostende op 16 nov. 1945.

Over V.'s roeping tot muziekkunstenaar bestaat een oncontroleerbaar, romantisch verhaal, dat o.m. door G. van Pamel in *Ons Volk Ontwaakt* opgedist werd : gepatroniseerd door de kasteelheer van Trazegnies zou de jonge V. naar Mechelen gestuurd zijn om er bij Nicolaas Lemmens (1823-1881) orgel te studeren. V. combineerde zijn studie te Mechelen met een bescheiden betrekking als organist bij de paters Josefieten te Leuven.

Na de dood van Lemmens zette V. zijn orgelstudie verder bij Alphonse Mailly (1833-1918) aan het Brusselse conservatorium, waar hij in 1889 zijn einddiploma behaalde.

Op 3 maart 1890 volgde V. Auguste Wiegand op als organist van de SS. Petrus en Pauluskerk te Oostende, dit na een overtuigend proefspel op het orgel van die kerk. Kort nadien werd V. ook titularis van de orgelbank in het Oostendse Kursaal, een functie die voorheen ook door Wiegand was waargenomen.

Het is als organist van het destijds wijs vermaarde Kursaal dat V. zich in korte tijd tot een internationale beroemdheid wist op te werken. Elk seizoen bracht hij praktisch dagelijks recitals waarin hij, in een verbluffende virtuoze stijl, vooral arrangementen van populair-klassieke muziek bracht. Daarnaast verzorgde V. de orgelpartijen in de orkestwerken die door het Kursaalorkest werden uitgevoerd. Ook de plechtige zondagsmissen in de Oostendse SS. Petrus & Pauluskerk die door V. werden opgeluisterd, waren vaste afspraken voor de liefhebbers van romantische orgelmuziek.

V.'s persoonlijke vriendschap met zijn Parijse collega Charles-Marie Widor (1845-1937) bracht deze laatste ertoe in juli 1895 een recital te komen geven in het Oostendse Kursaal.

De faam die V. wist te verwerven door zijn ontelbare recitals in het Kursaal, maakte hem algauw tot een gevierd solist in binnen- en buitenland. Hij werd veel gevraagd voor concerten en inspelingen van nieuwe orgels. Zo gaf V. ondermeer recitals te London, Rugby, Manchester, Glasgow, Rome, Alger en Marseille. De Eerste Wereldoorlog brak het élan van Oostende als kosmopolitische badstad. Na de oorlog vond het Kursaal de bruisende schittering van voorheen niet meer terug. Het aantal concerten en orgelrecitals werd teruggeschroefd. Ondertussen veranderde ook de muzikale smaak.

Een nieuwe generatie muziekliefhebbers waardeerde de romantische interpretaties van mensen als V. niet meer. De terugkeer naar „stijlzuivere” muziek werd het ordewoord. Toch behield V. lange tijd zijn schare bewonderaars en in dec. 1920 ondernam hij nog een succesrijke tournee doorheen Spanje.

Op 3 sept. 1902 had V. Joseph Tilborgs opgevolgd als orgelleraar aan het Kon. Muziekconservatorium te Gent. Voor de

organistenopleiding voerde V. er de Lemmens-methode door. De organisten Jenny van Rysselberghe, Solange de Gryse en Berthe Pluym waren zijn beste leerlingen. Op 25 nov. 1931 nam Flor Peeters die leerstaak van V. over.

V. was ook bedrijvig als toondichter. In de programma's van zijn orgelrecitals kwamen dikwijls eigen werken voor: „Invocation“, „Alleluia“, „Tristis est anima mea“, „Marche Solemnelle“, „In Memoriam“, „Mélodies“. Zijn „Treurmarsch“ opgedragen aan Alphonse Mailly, werd in 1895 door de Organistenbond van West-Vlaanderen uitgegeven. Het is een compositie die laatromantische pathetiek verzoent met dito sentimentaliteit in het middengedeelte, typisch voor de smaak van V. en zijn publiek.

Op 3 maart 1940 vierde V. zijn gouden jubileum als organist van de SS. Petrus & Pauluskerk. Naar aanleiding hiervan werd tijdens een plechtige huldiging een herinneringsplakket op het oksaal van de kerk onthuld.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog werd V. net als zovele andere oudere Oostendenaars uit de stad geëvacueerd. Al die tijd verbleef hij te Ninove. In jan. 1945 kwam hij te Oostende terug. Ondertussen was het Kursaal gesloopt en zijn geliefd orgel was voorgoed verdwenen. Op het einde van datzelfde jaar overleed V. in zijn „villa Widor“.

Lit.: Kronieken in de Oostendse dag- en weekbladen *Le Carillon*, *L'Écho d'Ostende*, *La Feuille d'Ostende*, *La Saison d'Ostende* en *De Zeewacht*, periode 1890-1945; — G. DE LESCLUZE, Een woord over den beiaard, in: *Kunst*, 7, 1903; — G. VAN PAMEL, De organist Léandre Vilain, in: *Ons Volk ontwaakt*, 1926, 148 (met portretfoto); — *Compte-rendus des séances d'orgue données à Marseille par M. Léandre Vilain*, Oostende, s.d.; — R. HOSTYN, Orgels in Groot-Oostende, Het orgel in de Sint-Jozefskerk, in: *De Plate*, 1978, 166-168 en 1979, 63-65; — A. SCHYRGENS, Le monde inconnu des artistes, Dinant, 1957, 179-181; — A. ARCHET, Léandre Vilain, in: *Ostend-Flash*, nr. 8, 1961.

N. HOSTYN.

VLEESCHAUWER, Kamiel de, rijksinspecteur L.O., Vlaams strijder, historicus en pedagoog.

Geboren op 9 juli 1873 te Assenede als oudste van zes kinderen gesproten uit het huwelijk van Jean-Baptiste en van Francisca Michiels.

Zijn vader was geboren te Nukerke op 6 maart 1830 en oefende het beroep uit van douanier; hij overleed te Zelzate op 20 mei 1905. Zijn moeder was geboren te Zelzate op 18 jan. 1845 en overleed er op 25 febr. 1939. Hij huwde in 1898 met Paulina Hofman. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren: een zoon en drie dochters. Een dochter overleed zeer jong, een tweede stierf op 18-jarige leeftijd in de normaalschool te Eeklo in 1918. De derde dochter Mia huwde met Jules Huyghe, stadssecretaris van Veurne. De zoon Herman werd in 1925 benoemd tot professor in de Logica, de Metafysica en de Geschiedenis van de moderne filosofie aan de rijksuniversiteit van Gent. Na de tweede wereldoorlog week hij om politieke redenen uit naar Zuid-Afrika, waar hij in 1951 verbonden werd aan de universiteit van Zuid-Afrika in Pretoria. D.V. overleed te Veurne op 28 mei 1975.

D.V. bezocht de middelbare school te Zelzate en verwierf het onderwijzersdiploma aan de aangenomen normaalschool van Mol. Van 1896 tot 1902 was hij onderwijzer te Dendermonde.

Van 1902 tot 1913 was d.V. hoofdonderwijzer te Oudegem bij Dendermonde. In 1913 slaagde hij voor het examen van rijksinspecteur voor het lager onderwijs. Nog in hetzelfde jaar werd hij benoemd tot inspecteur van het schoolkanton Menen. Bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog meldde hij zich op 4 aug. 1914 als oorlogsvrijwilliger. Na enkele maanden werd hij bevorderd tot officier en aangesteld tot instructeur aan de school voor leerling-officieren te Gaillon (Fr.). In 1919 werd hij gedemobiliseerd en zette hij zich volledig in om het half verwoeste schoolkanton Menen te reorganiseren. In 1923 werd hij overgeplaatst naar het schoolkanton Nieuwpoort, waar hij verbleef tot aan de pensioengerechtigde leeftijd in 1933. Gedurende de tweede wereldoorlog hield hij voordrachten en leidde hij bijeenkomsten, waarin hij de volks- en Rijksgedachte uiteenzette en propageerde. In 1944 volgde hij het aftrekkende Duitse leger. Tijdens de zomer 1945 keerde hij naar Gent terug, waar hij veroordeeld werd tot vier jaar hechtenis waarvan hij de helft uitzat in de gevangnissen van Merksplas en Gent. In 1947 werd hij vrijgelaten. Na een zwerftocht van enkele jaren over Sint-Denijs-Westrem, Brussel